

Warszawa, 14.11.2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-503707-I/05/HG

00-090 Warszawa   Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 827 64 53

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze

W związku z licznymi skargami rad ławniczych oraz ławników, którzy na początku 2005 r. zostali poinformowani o obowiązku zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych od otrzymanych w 2004 r. rekompensat, wypłaconych im przez sądy za czas wykonywania czynności w sądzie mimo, że wypłacane im świadczenia pieniężne w latach 2001-2003 były nieopodatkowane, w dniu 17 maja 2005 r. skierowałem w tej sprawie stosowne wystąpienie do ówczesnego Ministra Sprawiedliwości.

W wystąpieniu zwróciłem się wówczas do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o informację czy i ewentualnie jakie działania, w związku z zaistniałą sytuacją zamierza podjąć podległy mu resort. Bezsprzeczne jest, że sądy, wobec nieprawidłowej interpretacji przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie opodatkowania rekompensat wypłacanych ławnikom za czas wykonywania czynności w sądzie, nie wypełniały swych obowiązków, bowiem nie pobierały i nie odprowadzały należnej zaliczki na podatek nie tylko w 2004 r., ale także w latach 2001-2003, co utwierdzało ławników w przekonaniu, że kwoty wypłacanych im rekompensat są zwolnione od podatku dochodowego i podobnie jak sądy przyjmowali, że do rekompensat stosuje się zwolnienie przewidziane w art. 21 ust. 1 pkt 17 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Należy więc liczyć, że organy podatkowe, w oparciu o art. 30 § 4

ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60) mogą wydać decyzje o odpowiedzialności sądów jako płatników podatku dochodowego w zakresie rekompensat wypłacanych ławnikom i sądy będą zmuszone dokonać wskazanej w decyzji wpłaty. Jednakże sądom po dokonaniu wpłaty będzie przysługiwało w stosunku do ławników roszczenie o zapłatę niepobranego podatku, który ławnicy będą zmuszeni uiścić z własnych środków. Wiadomo, że funkcję ławników z zasady pełnią emeryci i renciści, a więc ludzie, którzy pozostają w niedostatku, a ponadto decydując się na objęcie tej funkcji nie mieli i nie mogli mieć świadomości, że interpretacja przepisów przez sądy odnośnie opodatkowania wypłacanych im rekompensat za czas wykonywania czynności w sądzie była nieprawidłowa. Wiąże się to dla ławników z bardzo poważnymi konsekwencjami. Wielu z nich - jak wynika z listów - nie będzie stać na uiszczenie zaległego jak i należnego podatku za 2004 r. tym bardziej, że w 2004 r. sądy niejednokrotnie wypłacały także zaległe rekompensaty za lata 2001 - 2003 r. Niektórzy z nich muszą liczyć się z utratą statusu bezrobotnych, zasiłków rodzinnych lub innej pomocy socjalnej i, jak słusznie w listach podkreślano, „zaskakiwanie podatnika niejednolitymi interpretacjami jest niedopuszczalne i nie może rodzić niekorzystnych skutków dla podatnika, których w obecnej chwili nie da się zmierzyć, ani przewidzieć”.

W wystąpieniu zwracałem się także o informację, czy wcześniejsze stanowisko Ministerstwa odnośnie uznania rekompensat wypłacanych ławnikom za czynności wykonywane w sądzie za należności, które zwolnione są od podatku dochodowego było poprzedzone uzyskaniem w tym zakresie stanowiska organów podatkowych.

Ponadto z uwagi na to, że autorzy listów sugerowali potrzebę nowelizacji ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez zastąpienie słowa „rekompensata” określeniem „dieta ławnicza”, gdyż zdaniem ich określenie to jest bardziej odpowiednie dla należności wypłacanych ławnikom z tytułu wykonywania czynności w sądzie, bowiem

jest to funkcja społeczna, tak jak funkcja radnego czy parlamentarzysty, którzy na pokrycie kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z wykonywaniem mandatu pobierają diety, dlatego też w wystąpieniu sygnalizowałem, że problem ten wymaga pogłębionej analizy i rozważenia czy nie należałoby wyjść naprzeciw oczekiwaniom autorów listów.

Mimo znacznego upływu czasu na wystąpienie to nie otrzymałem dotąd odpowiedzi. W związku z tym zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą by zechciał Pan zainteresować się powyższą sprawą i powiadomić mnie o zajęтым w niej stanowisku.

Z wyrazami poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich